

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 447/2020-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Veronikou Tóthovou, PhD., Ku Potoku 5, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 P 165/2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 P 165/2018 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 19 P 165/2018 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostúčinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Veroniky Tóthovej, PhD., Ku Potoku 5, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 447/2020-15 z 8. októbra 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 P 165/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní rozhoduje o návrhu matky maloletého dieťaťa na zvýšenie výživného proti otcovi (sťažovateľovi). Návrh na začatie konania bol okresnému súdu podaný 23. júla 2018. Sťažovateľ poukazuje na to, že návrh na začatie konania mu bol doručený až po piatich mesiacoch a následne ostal súd rok a pol nečinný, preto podal 16. júna 2020 sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, ktorý na ňu ku dňu podania ústavnej sťažnosti nereagoval. Okresný súd určil na 3. august 2020 termín pojednávania, pričom sťažovateľ

zastáva názor, že naň nebol riadne a včas predvolaný. Keďže v čase doručovania čerpal dovolenku, zásielka bola uložená na pošte s tým, že lehota na jej vyzdvihnutie uplynula 10. augusta 2020, pričom pojednávanie bolo určené na 3. august 2020. Okresný súd vec prerokoval v neprítomnosti sťažovateľa, za účasti jeho právnej zástupkyne, ktorá oznámila prevzatie právneho zastúpenia 28. júla 2020 a predvolanie na pojednávanie jej bolo doručené mailom 29. júla 2020. Následne okresný súd odročil pojednávanie na 12. október 2020.

3. Podľa názoru sťažovateľa došlo dlhodobou nečinnosťou okresného súdu k prietiahom v konaní a k porušeniu jeho označeného základného práva podľa ústavy, pričom poukazuje na charakter posudzovanej právnej veci, ako i skutočnosť, že svojím správaním neprispel k jeho predĺženiu.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní na okresnom súde pod sp. zn. 19 P 165/2018 bolo porušené, a súčasne sa domáhal, aby prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a náhradu trov konania.

5. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd 21. októbra 2020 vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a zároveň ho vyzval, aby oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

6. Na výzvu ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu podaním sp. zn. 1 SprV/755/2020 z 26. októbra 2020, v ktorom poukázal na svoje skoršie vyjadrenie sp. zn. 1 SprV/624/2020 zo 17. septembra 2020, súčasťou ktorého bol chronologický prehľad úkonov v napadnutom konaní:

„- návrh na zvýšenie výživného na maloleté dieťa bol podaný na tunajšom súde dňa 23. 7. 2018 a sťažovateľ má v konaní procesné postavenie odporcu.

- dňa 4. 9. 2018 boli sporovým stranám zaslané procesné poučenia, odporcovi bol zaslaný návrh na vyjadrenie v lehote 10 dní, maloletej bol ustanovený kolízny opatrovník,

ktorý bol požiadaný o prešetrenie pomerov v rodine v lehote 30 dní a boli zisťované zárobky účastníkov konania za posledných 12 mesiacov.

- správy o zárobkových pomeroch boli súdu doručené v mesiaci október 2018, správa kolízneho opatrovníka 5. 11. 2018 a vyjadrenie otca po opakovanom doručovaní návrhu dňa 4. 1. 2019.

- dňa 12. 3. 2019 bolo vyjadrenie otca zaslané matke (navrhovateľke) s tým, že má možnosť sa k nemu vyjadriť v lehote 10 dní.

- dňa 29. 3. 2019 požiadala matka o zaslanie celého vyjadrenia odporcu, nakoľko toto nebolo kompletné.

- dňa 21. 6. 2019 bol za tým účelom (doplnenie vyjadrenia) kontaktovaný odporca.

- na výzvu reagoval 10. 7. 2019.

- dňa 15. 7. 2019 oznámila právna zástupkyňa sťažovateľa ukončenie právneho zastúpenia.

- dňa 16. 6. 2020 podala JUDr. Veronika Tóthová, PhD., advokátka, v mene sťažovateľa sťažnosť na priedačky v danom konaní (č. l. 94 spisu). V tom čase však sťažovateľa v danom konaní nezastupovala. Urobila tak až 20. 7. 2020 (č. l. 120 a 121 spisu).

- dňa 16. 6. 2020 určila zákonná sudkyňa termín pojednávania na deň 3. 8. 2020 (z dôvodu, že sťažovateľ v tom čase nebol zastúpený právnym zástupcom, nebol na pojednávanie ani volaný). Zároveň bola žiadaná aktuálna správa kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov a aktuálne zárobkové pomery účastníkov konania.

- dňa 28. 7. 2020 oznámila JUDr. Veronika Tóthová, PhD., advokátka, že dňa 20. 7. 2020 prevzala právne zastupovanie v predmetnom konaní a predložila plnú moc zo dňa 20. 7. 2020.

- dňa 3. 8. 2020 sa uskutočnilo pojednávanie bez prítomnosti sťažovateľa, ktoré bolo za účelom ďalšieho dokazovania odročené na deň 12. 10. 2020. “

7. Predseda okresného súdu zároveň uznal, že sťažnosť na priedačky adresovaná jemu ako predsedovi okresného súdu bola zažurnalizovaná omylom v spise bez toho, aby mu bola predložená, pričom zodpovednosť za vznik tejto situácie momentálne zisťuje, avšak

poukázal i na fakt, že táto sťažnosť bola podaná právnou zástupkyňou sťažovateľa, ktorá v čase jej podania sťažovateľa nezastupovala.

8. V súvislosti s predvolaním sťažovateľa na pojednávanie nariadené na 3. august 2020 predseda okresného súdu uvádza, že predvolanie na predmetné pojednávanie bolo okresným súdom odoslané 17. júla 2020. Právna zástupkyňa sťažovateľa oznámila súdu prevzatie právneho zastúpenia 28. júla 2020, preto je mu „*nejasné*“ konštatovanie právnej zástupkyne sťažovateľa, že „*je nemysliteľné, aby súd predvolával právneho zástupcu prostredníctvom mailovej komunikácie*“, a poukazuje na ustanovenie § 100 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

9. V ďalšej časti svojho vyjadrenia predseda okresného súdu uviedol, že sťažovateľ nevyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré zákon na jeho ochranu v súvislosti s konaním súdu poskytuje, a vo vzťahu k požadovanému finančnému zadosťučineniu vyjadril názor, že „*toto vyčíslil sťažovateľ ako kompenzáciu dlžného výživného v prípade, že súd návrhu matky v celom rozsahu vyhovie, čo je evidentné z článku IV. podanej sťažnosti. Finančným zadosťučinením ale nemožno suplovať rozhodnutie všeobecného súdu.*“. Zároveň uznal prietahy okresného súdu „*v priebehu roka 2019*“, resp. konanie označil za „*nesústredené, a to do 16.6.2020, kedy zákonná sudkyňa určila termín pojednávania*“.

10. V stanovisku sp. zn. 1 SprV 755/2020 z 26. októbra 2020 predseda okresného súdu uviedol, že vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom sp. zn. 19 P 165/2018 z 12. októbra 2020, pričom za prietahy, ktoré spôsobil v napadnutom konaní sťažovateľ, označil jeho neúčast' na pojednávaní 3. augusta 2020. Oznámil, že v ostatom sa pridrižiava svojho predchádzajúceho stanoviska a že netrvá na konaní ústneho pojednávania a súhlasí s upustením od neho.

11. Na výzvu ústavného súdu zaslala právna zástupkyňa sťažovateľa k vyjadreniam predsedu okresného súdu stanovisko, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 11. novembra 2020. Okrem iného uviedla, že na 3. august 2020 súd nariadil termín pojednávania, na ktoré predvolal sťažovateľa s tým, že predvolanie mu bolo doručené

22. júla 2020 (do poštového priečinka), ktoré si však sťažovateľ z dôvodu svojej neprítomnosti (čerpaná dovolenka) nevyzdvihol. Právna zástupkyňa poukazuje na to, že *„sťažovateľ ani nevedel v akej veci mu bolo doručené predvolanie (nakolko je účastníkom viacerých konaní, u zákonnej sudkyne okrem iného aj konania o úpravu rodičovských práv a povinností), iba od kolíznej opatrovníčky sa dozvedel, že pojednávanie sa bude konať 3. augusta 2020. Úložná lehota na prevzatie zásielky sťažovateľovi uplynula 10. augusta 2020“*, teda sedem dní po termíne pojednávania, z čoho podľa nej vyplýva, že sťažovateľ sa uvedeného konania nemohol zúčastniť, pretože o pojednávaní nebol riadne upovedomený. Právna zástupkyňa sťažovateľa zastáva názor, že okresný súd pochybil pri predvolávaní sťažovateľa na pojednávanie, kde ako otec mal byť prítomný, keďže *„súd musí predvolávať účastníka na konanie riadne a včas. Teda tak, že okrem doručenia musí rátať súd s odbornou lehotou a taktiež aj s prípravou na pojednávanie a to v zmysle platných ustanovení CSP.“*. Ďalej právna zástupkyňa sťažovateľa uvádza, že z dôvodu čerpania dlhodobej dovolenky si sťažovateľ ustanovil právneho zástupcu, ktorý sa telefonicky informoval, či vo veci nie je nariadený termín pojednávania, na čo mu bol informačnou kanceláriou tento termín oznámený a až po tomto úkone mu bolo zo strany asistentky zákonnej sudkyne mailom zaslané predvolanie.

12. Podľa názoru sťažovateľa svoju neprítomnosť na pojednávaní zabezpečil práve právnym zastúpením, postupoval absolútne zodpovedne a aj napriek skutočnosti, že právnemu zástupcovi bolo predvolanie doručené mailom a nebola dodržaná lehota na prípravu pojednávania, sa právny zástupca konania zúčastnil, súhlasil so skrátením lehoty a pojednávanie sa riadne konalo.

13. V súvislosti s posudzovaním sťažnosti predsedovi okresného súdu na prieťahy v konaní sťažovateľ uvádza, že 10. septembra 2019 udelil právnemu zástupcovi plnú moc, ktorá *„bola podmienená, podaním sťažnosti na prieťahy v konaní, vzhľadom k tomu, že od podania návrhu zo strany matky ubehol skoro rok, a sťažovateľ stále nevidoval termín pojednávania, alebo iný úkon vo veci samej, ktorý by mu prinášal pocit právnej istoty. Vo veci právna zástupkyňa nekonala na pokyn klienta - sťažovateľa a to až do doby*

16. 6. 2020, kedy sťažovateľ požiadal o podania tak urgencie vo veci ako sťažnosti na prietahy k rukám predsedu súdu.

Z podanej sťažnosti je zrejmé, že právny zástupca deklaruje právne zastúpenie práve na základe plnej moci zo dňa 10. 9. 2019. Omylom však došlo k skutočnosti, že táto plná moc, obmedzená len na tento jeden právny úkon vo veci, nebola k sťažnosti pripojená. V sťažnosti však je jasne uvedené, že ju podáva sťažovateľ v zastúpení a je tam jasne deklarovaný dátum. V prípade riadneho postupu súdu mal súd vyzvať právneho zástupcu na deklarovanie plnej moci, čo sa však do dnešného dňa nestalo, keďže súd ani nereagoval na podanú sťažnosť v lehote, ktorá mu je zo zákona daná. Ak mal súd za to, že sťažnosť nie je podaná oprávnenou osobou, mal vyzvať sťažovateľa, aby doplnil plnomocenstvo, resp. odmietnuť túto sťažnosť, ako podanú neoprávnenou osobou, čím by však daný stav prietahov v konaní nijakým spôsobom nezmenil, ale sťažovateľ by bol oprávnený opätovne sťažnosť na prietahy adresovaný súdu podať, nakoľko odmietnutie sťažnosti by v žiadnom ohľadne neznačilo res iudicata. Domnievame sa, že súd svojim konštatovaním vo svojom vyjadrení, sa snaží reparaovať, svoj postup, ktorým ignoroval sťažnosť sťažovateľa na prietahy a tým sa snaží dosiahnuť, aby sťažovateľovi nebola priznaná právna ochrana, z dôvodu odmietnutia podanej sťažnosti na prietahy v konaní pred Ústavným súdom, z dôvodu nevyužitia všetkých prostriedkov ochrany, ktorým podanie sťažnosti predsedovi súdu bezpochyby je.“

14. Právna zástupkyňa sťažovateľa oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní a žiada, aby ústavný súd od neho upustil.

15. Keďže predseda okresného súdu, ako i právna zástupkyňa sťažovateľa súhlasili s upustením od ústneho pojednávania, ústavný súd od ústneho pojednávania upustil, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

16. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

19. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

20. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

21. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

22. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným priet'ahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

23. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

24. Predmetom napadnutého konania je zvýšenie výživného na maloleté dieťa. Pokiaľ ide o posudzovanie zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že obdobné spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto vec sťažovateľa nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú. Zároveň ústavný súd uvádza, že z vyžiadaného súdneho spisu nezistil, že by posudzovaná právna vec vykazovala črty mimoriadnej skutkovej zložitosti.

25. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V danom prípade možno konštatovať, že sťažovateľ svojím správaním v napadnutom konaní pred okresným súdom žiadnym spôsobom neovplyvnil jeho dĺžku.

26. V súvislosti s názorom predsedu okresného súdu, uvedeným v jeho vyjadrení k ústavnej sťažnosti sp. zn. 1 SprV 755/2020 z 26. októbra 2020, že sťažovateľ svojou neúčastou na pojednávaní uskutočnenom 3. augusta 2020 prispel k priet'ahom v konaní, ústavný súd uvádza, že z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 19 P 165/2018 zistil, že pojednávanie nariadené na 3. august 2020 sa uskutočnilo, sťažovateľ bol na ňom zastúpený povereným právnym zástupcom a vec bola riadne prerokovaná. Sťažovateľ svojou neprítomnosťou teda nezmaril konanie pojednávania a jeho neprítomnosť nebola ani dôvodom jeho odročenia (tým bola potreba vykonania ďalšieho dokazovania predložením listinných dôkazov). Preto ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ svojím správaním neprispel k vzniku priet'ahov v napadnutom konaní.

27. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

28. Z doterajšieho priebehu konania popísaného predovšetkým v bode 6 odôvodnenia tohto nálezu vyplýva, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je poznamenaný tak jeho nečinnosťou, ako i neefektívnou činnosťou, spočívajúcou v nesústreďenom postupe pri doručovaní vyjadrení účastníkov konania. Ústavný súd zistil, že v období od 15. júla 2019, keď bolo matke odoslané vyjadrenie otca k návrhu na začatie konania, do 16. júna 2020, keď zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania vo veci (teda 11 mesiacov), bol okresný súd absolútne nečinný.

29. V súvislosti s argumentáciou predsedu okresného súdu, ktorý tvrdí, že sťažovateľ nevyužil účinný prostriedok nápravy, keďže nepodal sťažnosť na priet'ahy predsedovi okresného súdu, ústavný súd (bez potreby zaujať stanovisko k sťažnosti predsedovi okresného súdu na priet'ahy v konaní, ktorá bola podaná právnym zástupcom sťažovateľa bez toho, aby k nej bolo pripojené plnomocenstvo) poukazuje na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane vyslovil názor, že sťažnosť predsedovi

súdu nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy (pozri napr. rozsudok Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012, rozsudok Bednár proti Slovenskej republike z 8. 10. 2013 a iné). Uvedený právny názor si pod vplyvom štrasburskej judikatúry osvojil i ústavný súd (napr. nález I. ÚS 103/2019 z 11. júna 2019).

30. Vychádzajúc z uvedeného, a majúc na zreteli predmet konania, ktorým je zvýšenie výživného na maloleté dieťa, teda konanie vo veci starostlivosti o maloletých so zvýšenou požiadavkou na efektivitu a rýchlosť týchto konaní, ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania okresného súdu je neprimeraná a že neefektívnym a nesústređeným postupom, ako i neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku rozhodnutia).

IV.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

31. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

32. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody s'ťažovateľa svojou nečinnosťou vo veci konal.

33. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany (a z dôvodu, že ku dňu rozhodnutia ústavného súdu nie je vec na okresnom súde právoplatne skončená) s'ťažovateľovi ústavný súd prikázal okresnému súde podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku rozhodnutia).

34. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

35. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

36. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

37. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

38. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, ktoré odôvodňuje svojou právnou neistotou najmä vo vzťahu k určení dlžného výživného a jeho zročnosti, pretože návrh na zvýšenie výživného bol podaný v roku 2018.

39. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

40. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy, neefektívny a nesústreďený postup, ako i neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu a neprimeranú dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy predmet konania, ktorým je zvýšenie výživného na maloleté dieťa a teda ide o konanie vo veci starostlivosti o maloletých so zvýšenou požiadavkou na efektivitu a rýchlosť týchto konaní, správanie sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu ústavný súd, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 500 € za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku rozhodnutia).

V.

Trovy konania

41. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

42. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnou zástupkyňou.

43. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola 1 062 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2020. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 177 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,62 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 187,62 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2020, t. j. za dva úkony 375,24 €. Pokiaľ ide

o ďalší úkon právnej služby – vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 11. novembra 2020, ústavný súd konštatuje, že neobsahuje nové, resp. ústavnoprávne relevantné skutočnosti, ktoré nie sú obsiahnuté v samotnej ústavnej sťažnosti, preto jej odmenu za uvedený úkon nepriznal. Ústavný súd teda priznal úspešnému sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 375,24 € (bod 4 výroku nálezu).

44. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu